

Hvad kan en "kommune" betyde?

Peter Bogason

KTCs årsmøde

Esbjerg 19 september 2013

Hvad har jeg på hjerte?

- Først et tilbageblik for 50 år siden – og for 150 år siden ...
- Så en begrebsdiskussion om ”kommunen” og et lille kig på den store verden
- Et spørgsmål til opgaverne
- Og et lidt resigneret blik på fremtiden

Kommunale institutioner ved kommunalreformens start i 1966:

- 1 overbygnings(real)skole til 6.000 indbyggere
- 1 sundhedsplejerske/5.000 indbyggere (2 v/store afstande)
- 1 alderdomshjem/5-6.000 indbyggere
- Der var **ingen**:
  - Jobcentre (A-kasser, men fuld beskæftigelse)
  - SFO/børnepasning
  - vuggestuer,
  - plejehjem,
  - udvidet folkeskole
  - indvandrere
  - Udlån af film/musik/kunst
  - idrætsparker
  - handicappede uden for institutioner
- Der var ca 220.000 fra arbejdsstyrken i off. forsørgelse (2011: 845.000)
- 15% var "privat forsørget". 2011: Under 1%

Kommunens idebaggrund

- Tag ansvar lokalt: Væk med den stærke stat
- 1800-tallets associationer
  - Forsikringer
  - Andelsbevægelsen
  - Arbejderbevægelserne
  - Højskolerne
  - Osv ...
- Kommunen som association: det frivillige, lokale ansvar

Den historiske gennemgang var ikke for at tegne et lyserødt billede af fortiden – men det er vigtigt at forstå, at ”kommunen” er skabt under andre vilkår end nutidens ...

Hvad er en kommune i dag?

- Styreform knyttet til løsning af fælles opgaver i et geografisk, ikke-nationalt område
  - Internationalt: Ingen entydige opgaver, ingen entydig størrelse
- Demokratiske lokalvalg til ledelsen
  - Internationalt: Stor varians i den valgte ledelses magt
- Relativ autonomi til lokale beslutninger
  - Internationalt: Stor varians i frihedsgrader, herunder kompetencer til finansiering

Er der noget, kommunen **skal** gøre?

- Ingen hjælp internationalt: ingen generiske opgaver
- Danske kommuner har flere opgaver, er mere professionaliserede og økonomisk stærkere end andre landes kommuner
- Kommunernes *historiske* kerneopgaver er knyttet til lokalsamfundet: infrastruktur, skoler og minimal social omsorg

Kommunerne 2013

- Nutidens kommuner har stort set alle mistet lokalsamfundspræget
- Staten regulerer så stærkt, at kommuneideen om selvstyre undermineres
- Politikere: Fra lokale tillidsposter til næsten magtesløse spillere i et stort bureaukratisk system
- Embedsmænd: fra politiske fortolkere til stærke professionelle i "siloer"

Og fremover – Hvad med det lokale ansvar?

- Reaktioner på de store kommuner: mindre fællesskab - Thyrring-rapporten. KORA??
- Politisk udfordring: ud af administrationen, dyrk **politik** – lad os få svenske tilstande
- Demokratisk medicin: lokaludvalg?
- Bureaukratisk remedie: samspil med frivillige (organisationer)

Videnskabelig metode og verdenssyn: Bottom-up

- Udgangspunktet er at begrebsliggøre et (samfunds)problem. (Køer af pendlere?)
- Spørgsmålet er så, hvilke faktorer, som påvirker problemet. (Centralisering af arbejdspladser?)
- Dernæst om, hvorledes disse faktorer kan påvirkes. (Bredere indfaldsveje?)
- Og endelig hvorledes påvirkning af sådanne faktorer kan organiseres. (Vejdirektoratet?)
- Alternativer? (DSB?)
- Andre tænkemåder? (Kommunikationsbehov, organisering af arbejde)

Det er det sidste punkt –andre tænkemåder, der kan skabe innovation og nye løsninger. Så når I skal finde samarbejdspartnere i alliancer og samspil, så tænk ”bottom up” i stedet for ”top down”. Problemløsning frem for organisationstænkning.